

ሀገር አቀፍ የአጠቃላይ ትምህርት ኢንሰፐክሽን አፈፃፀም መመሪያ

መስከረም 2006 ዓ.ም

ትምህርት ሚኒስቴር

ማውጫ

መግቢያ 1

1 አጭር ርዕስ 3

2 አውጭው ባለስልጣን 3

3 ትርጓሜ 3

4 የተፈጻሚነት ወሰን 4

5 የጾታ አገላለጽ 4

6 የመመሪያው ዓላማዎች 4

7 የኢንሰፔክሽን መሪ መርሆዎች 5

8 የመመሪያው አስፈላጊነት 6

9 የአፈጻጸም መመሪያው ጥቅሞች:- 6

10 የኢንሰፔክሽን ሂደት 7

    10.1 ቅድመ ኢንሰፔክሽን 7

        10.1.1 ለኢንሰፔክሽን ሥራ የትምህርት ቤቶች አመራረጥ:- 7

        10.1.2 የኢንሰፔክሽን ቡድን አመሰራረት:- 7

        10.1.3 ከትምህርት ቤቶች ጋር የሚደረግ ግንኙነት:- 7

        10.1.4 የት/ቤት ደረጃ ምደባ ስለማካሄድ:- 8

    10.2 በኢንሰፔክሽን ወቅት 8

        10.2.1 የኢንሰፔክሽን ሥራ አጀማመር:- 8

        10.2.2 መረጃ አሰባሰብ:- 8

        10.2.3 የክፍል ውስጥ ምልከታ 9

        10.2.4 የኢንሰፔክሽን ትግበራን በተመለከተ ክትትል ስለማድረግ:- 9

    10.3 ድህረ ኢንሰፔክሽን 9

        10.3.1 የተጠቃለለ የትምህርት ቤቶች የአፈፃፀም ምዘና ደረጃ አሰጣጥ:- 9

        10.3.2 የኢንሰፔክሽን ማጠቃለያ ሪፖርት አቀራረብ:- 10

11 በአጠቃላይ ትምህርት ኢንሰፔክሽን ዘርፍ የፈጻሚ/አስፈጻሚ አካላት ኃላፊነትና ተግባር 11

    11.1 በትምህርት ሚኒስቴር የአጠቃላይ ትምህርት ኢንሰፔክሽን ዳይሬክቶሬት:- 11

    11.2 የክልል/ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ ኢንሰፔክሽን ዘርፍ:- 12

11.3	የዞን/ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያ ኢንሰፔክሽን ዘርፍ:-	13
11.4	የወረዳ ትምህርት ጽ/ቤት ኢንሰፔክሽን ዘርፍ:-	14
11.5	ትምህርት ቤቶች:-	14
12	የኢንሰፔክተሮች ሙያዊ ፕሮፋይል	15
13	የኢንሰፔክተሮች ሙያዊ ስነ-ምግባር :-	16
14	የቅሬታ አቀራረብና የውሳኔ አሰጣጥ:-	18
15	በመመሪያው ያልተሸፈኑ ጉዳዮች	18
16	መመሪያውን ስለማሻሻል	18
17	የተፈጻሚነት ጊዜ	18

መግቢያ

መንግስት ሰፊ መሰረት ያለው ፈጣን፣ ቀጣይነትና ፍትሃዊነቱ የተረጋገጠ የኢኮኖሚ እድገት በማስመዘገብ ልማትን የማፋጠንና ድህነትን የማስወገድ ዓላማ ያለው ሲሆን ባለፉት ዓመታት የአገሪቱን አጠቃላይ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ለመምራት የሚያስችል የረጅምና የመካከለኛ ዘመን የልማት እቅድ ተዘጋጅቶ በመተግበር ላይ ነው።

በሀገር ደረጃ የተነደፉ የልማት እቅዶችን ለመተግበር በሁሉም ደረጃ የሚያስፈልገውን የማስፈጸም አቅም ማሳደግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ ትምህርትን በየደረጃው ማስፋፋትና ጥራቱን ማረጋገጥ የግድ ሆኖ ተገኝቷል። በትምህርቱ ዘርፍ የቅድሚያ ትኩረት ከተሰጣቸው ዘርፎች አንዱ አጠቃላይ ትምህርት ነው። ስለሆነም በ1986 ዓ.ም የትምህርትና ስልጠና ፖሊሲ በመቅረፅ እና ፖሊሲውን ስራ ላይ ለማዋል ከ1990 ዓ.ም ጀምሮ በተነደፉ/በተዘጋጁት ተከታታይ የትምህርት ዘርፍ ልማት ፕሮግራሞች የትምህርት ተደራሽነትን፣ፍትሀዊነትን እና አግባብነትን በየደረጃው ከማሳደግ አኳያ አበረታች ውጤቶች ተመዝግበዋል።

ትምህርትን ከማስፋፋት ጎን ለጎን ጥራቱን ለማረጋገጥ የሚረዱ ስልቶችን በመንደፍ በትምህርት ቤቶች ለመማር ማስተማሩ አጋዥ የሆኑትን የትምህርት ግብዓት፣ ሂደትና ውጤት በማሻሻል የተማሪዎችን እውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት ለማጎልበት በ1999 ዓ.ም የአጠቃላይ ትምህርት ጥራት ማረጋገጫ ፓኬጅ ተቀርቦ በሁሉም የሀገራችን ክልሎች በመተግበር ላይ ነው። ፓኬጁ የመምህራን ልማት፤ የሥርዓተ ትምህርት፣ መጻሕፍትና ምዘና፤ የትምህርት ቤት መሻሻል፣ የትምህርት አመራርና አስተዳደር፤ የኢንፎርሜሽን ኮሙኒኬሽን ቴክኖሎጂ እንዲሁም የሥነ ዜጋና ሥነ ምግባር መርሀ ግብሮችን አካቷል። ከዚህ ጋር በተያያዘ በሁሉም የአገሪቱ ክልሎች በሚገኙ ትምህርት ቤቶች የመርሀ ግብሮቹን አፈጻጸም ለመገምገም የሚያስችል የኢንሰፔክሽን ሥርዓት መዘርጋት አስፈላጊ ሆኗል።

አለም አቀፍ ተሞክሮዎች እንደሚያሳዩት በትምህርት ቤቶች የሚካሄድ ተከታታይ ኢንሰፔክሽን የተማሪዎችን ውጤት ለማሻሻልና የትምህርት ጥራትን ለማረጋገጥ ቁልፍ ሚና ይጫወታል። የኢንሰፔክሽን የግምገማ ውጤት የአጠቃላይ ትምህርት ጥራት ማረጋገጫ ፓኬጅ በተለይም ደግሞ የትምህርት ቤት ማሻሻያ መርሀ ግብር አተገባበርን በተመለከተ መረጃ የሚሰጥ ሲሆን በዚህም ትምህርት ቤቶች ቀዳሚ የትኩረት ጉዳዮችን ለመለየት እንዲረዳቸው የሚያካሂዱት ግለ-ግምገማ ተገቢውን ሂደት የተከተለ መሆኑን ለመፈተሽና የማሻሻያ ሃሳቦችን ለመጠቀም የበኩሉን ድርሻ ያበረክታል።

ትምህርት ሚኒስቴር የትምህርት ጥራትን ለማረጋገጥ በመንግስት የተሰጠውን ሃላፊነት መሰረት በማድረግ በ2004 ዓ.ም የአጠቃላይ ትምህርት ኢንስፐክሽን ዳይሬክቶሬትን ያቋቋመ ሲሆን የዚህ የስራ ክፍል ሃላፊነት ከክልል/ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮዎች፤ በነሱም በኩል ከዞን/ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያዎችና ከወረዳ ትምህርት ጽ/ቤቶች ጋር በመተባበር በሁሉም የሀገሪቱ ክልሎች በአጠቃላይ ትምህርት ዘርፍ በየደረጃው በሚገኙ ትምህርት ቤቶች የኢንስፐክሽን ስራ ለማከናወን የሚረዳ ሥርዓት መዘርጋት፣ ክትትልና ድጋፍ ማድረግ ነው። ከዚህም በተጨማሪ የአጠቃላይ ትምህርት ኢንስፐክሽን ዳይሬክቶሬት እንደ አስፈላጊነቱ ሙሉ፣ ከፊል፣ ተከታታይና የተወሰነ ጉዳይ ላይ ያተኮረ የኢንስፐክሽን ስራ ሊያካሂድ ይችላል።

በዚህ መሠረት ትምህርት ሚኒስቴር ት/ቤቶች ያሉበትን የአፈጻጸም ደረጃ ከግብዓት፣ ከሂደትና ውጤት አኳያ ለመመዘን የሚያስችል ሀገር አቀፍ የኢንስፐክሽን ማዕቀፍ ያዘጋጀ ሲሆን ማዕቀፉም በትምህርት ቤቶች ኢንስፐክሽን በምን መልክ መካሄድ እንዳለበት አጠቃላይ ሁኔታዎችን ሲያመለክት፤ ይህ ሀገር አቀፍ የትምህርት ቤቶች ኢንስፐክሽን መመሪያ የማዕቀፉ ማሟያ ከመሆኑ በተጨማሪ በውስጡ የኢንስፐክሽን ሂደት፣ የአፈጻጸም ስልቶች፣ ከፌዴራል ትምህርት ሚኒስቴር እስከ ት/ቤት ድረስ ያሉ አካላት ሃላፊነትና የሥራ ድርሻ እንዲሁም የኢንስፐክተሮች ሙያዊ ስነምግባርን በውስጡ አካቶ ይዟል።

ክፍል አንድ ጠቅላላ

1 አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ የትምህርት ሚኒስቴር ሀገር አቀፍ የአጠ/ትም/ኢንስፐክሽን አፈፃፀም መመሪያ ቁጥር - - -1/2006 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2 አውጭው ባለስልጣን

የትምህርት ሚኒስቴር የአስፈጻሚ አካላትን ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 691/2003 በተሰጠው ስልጣንና ኃላፊነት መሠረት ይህን የአጠቃላይ ትምህርት ኢንስፐክሽን የአፈጻጸም መመሪያ አውጥቷል።

3 ትርጓሜ

በዚህ የአፈፃፀም መመሪያ ውስጥ የቃላት አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፡-

- 3.1 "ኢንስፐክሽን" ማለት - በአጠቃላይ ትምህርት ዘርፍ የትምህርት ጥራትን ለማስጠበቅ የሚያስችል የተቋማት ግምገማ በማካሄድ ክትትልና ድጋፍ የሚያደርግና የተጠያቂነት ስርዓትን የሚያሰፍን የሥራ ዘርፍ ነው።
- 3.2 "ግብዓት" ማለት - በትምህርት ተቋማት ለመማር ማስተማር ሂደት አስፈላጊ የሆኑ የሰው፣ የገንዘብና የቁሳቁስ...ወዘተ ሀብትን የሚመለከት ነው።
- 3.3 "ሒደት" ማለት - በትምህርት ተቋማት ውስጥ የተማሪዎችን ውጤትና ስነምግባር ለማሻሻል የሚከናወን ተግባር ነው።
- 3.4 "ውጤት" ማለት በመማር ማስተማር ሂደትና በዕለት ከዕለት እንቅስቃሴ መስተጋብር የሚመጣ የተማሪዎች የእውቀት፣ ክህሎት እና አመለካከት አወንታዊ ለውጥ ነው።
- 3.5 "ግለ-ግምገማ" ማለት የትምህርት ተቋማት አፈጻጸማቸውን ወይም ያሉበትን ደረጃ ራሳቸውን በራሳቸው የሚያዩበት አግባብ ማለት ነው።
- 3.6 "የትምህርት ቤቶች ደረጃ ምደባ" ማለት ትምህርት ቤቶችን ከግብዓት፣ ከሂደትና ከውጤት አኳያ በተቀመጡ ስታንዳርዶችና አመልካቾች መሠረት በመለካት ደረጃ የመስጠት ተግባር ነው።

3.7 "የትኩረት መስኮች" ማለት የትምህርት ኢንስፎክሽን በዋናነት የሚያተኩርባቸው ርዕሰ ጉዳዮች ማለት ነው።

3.8 "ስታንደርድ" ማለት - ሁሉንም ት/ቤቶች በአንድ አይነት ይዘት ፣ አሰራር ስረዓትና በተገኘ ውጤት ላይ ለመለካት የተቀመጠ መስፈርት ነው።

3.9 "አመልካች " ማለት - ለእያንዳንዱ ስታንደርድ የመለኪያውን ቁልፍ ባህርይ የሚያመለክት ማለት ነው።

4 የተፈጻሚነት ወሰን

የትምህርት ቤቶች ኢንስፎክሽን መመሪያ በመላው ኢትዮጵያ በሚገኙ የትምህርት ተቋማት ማለትም በአጸደ ሕጻናት ፣ በመጀመሪያ ደረጃ ፣ በአጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃና በመሰናዶ ት/ቤቶች ፣ በአማራጭ መሰረታዊ የትምህርት ማዕከላት የመንግስት ፣ የህዝብና የግልና የሌሎች ትምህርት ተቋማት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል። የመምህራን ትምህርት ኮሌጆችና የተግባር ተኮር የጎልማሶች ትምህርት መስጫ ጣቢያዎችን ይህ የኢንስፎክሽን መመሪያ አይመለከታቸውም።

ይህ መመሪያ የት/ቤቶችን የትምህርት ጥራት የማረጋገጥ እንቅስቃሴ ለመገምገም በት/ሚኒስቴር የአጠቃላይ ትምህርት ኢንስፎክሽን ዳይሬክቶሬት እንዲሁም በክልል ትምህርት ቢሮዎች፣ በዞን/ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያዎችና በወረዳ ትምህርት ቤቶች በተቋቋሙ የኢንስፎክሽን የሥራ ዘርፎች ተፈጻሚ ይሆናል።

5 የጾታ አገላለጽ

በዚህ መመሪያ ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸ ቃል ወይም አባባል የሴትንም ጾታ ያካትታል።

6 የመመሪያው ዓላማዎች

የመመሪያው ዋና ዓላማ የትምህርት ጥራትንና ውጤታማነትን በማረጋገጥ በሀገር አቀፍ ደረጃ የተማሪዎችን ውጤትና ሥነምግባር ማሻሻል ሲሆን የሚከተሉትን ዝርዝር ዓላማዎች አካቷል፡-

6.1 ትምህርት ቤቶች የሚጠበቅባቸውን ዝቅተኛ/ ተፈላጊ የአፈጻጸም ደረጃ ማሟላታቸውን ለማረጋገጥ፤

- 6.2 ት/ቤቶችን በደረጃ መመደብና ሞዴል ት/ቤቶች የጉድኝት ማዕከላት ሆነው ሌሎችን እንዲያበቁ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት፤
- 6.3 የአጠቃላይ ትምህርት ጥራት ማረጋገጫ ፓኬጅ በተለይም የትምህርት ቤት ማሻሻያ መርሃ-ግብርን አተገባበርና ውጤታማነት በመፈተሽ ለፖሊሲ አውጭዎችና ለትምህርት ባለሙያዎች መረጃ ለመስጠት፤
- 6.4 በትምህርት ጥራት ማረጋገጥ ስራ ትምህርት ቤታቸው ስላለበት ደረጃ ለወላጆች፣ መምህራንና ተማሪዎች መረጃ ለመስጠትና ተሳትፏቸውን ለማሳልበት፤
- 6.5 ትምህርት ቤቶች ሶስቱን የልማት አቅሞች/ የድርጅት፣ የመንግስትና የህዝብ ክንፎች/ በተደራጀና በተቀናጀ መልኩ ተጣምረው በትምህርት ተደራሽነት፣ ፍትሃዊነት፣ ብቃት፣ አግባብነትና ጥራት ላይ መረጃ በመስጠት ተሳትፏቸውን በማሳልበት የተማሪዎችን ውጤትና ስነምግባር እንዲያሻሽሉ ለማድረግ፣ የትምህርት ቤቶች መሻሻልና አፈጻጸምን አስመልክቶ በየደረጃው የተጠያቂነት ስርዓት ለማስፈን ነው።

7 የኢንሰፔክሽን መሪ መርሆዎች

የኢንሰፔክሽን ሂደት የሚከተሉትን መሠረታዊ መሪ መርሆዎችን ይከተላል። እነርሱም፡-

- 7.1 ነጻ ወይም የት/ቤቱ አካል ባልሆኑ የትምህርት ኢንሰፔክተሮች ይካሄዳል።
- 7.2 የአንድን ትምህርት ቤት አጠቃላይ የሥራ እንቅስቃሴ ለመገምገም ተጨባጭ፣ ወጥነትና ቀጣይነት ባላቸው መረጃዎች ላይ ተመስርቶ ይካሄዳል።
- 7.3 ግምገማው ሁሉንም ት/ቤቶች ባካተተ መልኩ በተቀመጡት ግልጽ ስታንዳርዶችና መስፈርቶች መሠረት የሚካሄድ እንጂ የኢንሰፔክተሮች ግላዊ አመለካከት መንፀባረቅ የለበትም።
- 7.4 ገንቢ እና ለጉዳዮች ትኩረት የሚሰጥ ፤ የተከናወኑ መልካም ተግባራትን የሚያበረታታና እጥረቶችን ለይቶ በማውጣት የማሻሻያ ሃሳብ የሚሰጥበት ተግባር ነው።
- 7.5 የትምህርት ቤቱን ማህበረሰብ ስብእና በማክበር ይከናወናል።
- 7.6 የግምገማ ተግባራት ት/ቤቶች እንደ ተቋም ባስመዘገቡት ውጤት ላይ ያተኮረ እንጂ በግለሰቦች የሥራ አፈጻጸም ላይ መሆን አይገባውም።

8 የመመሪያው አስፈላጊነት

ጥራትን የማረጋገጥ ሂደት ለትምህርት ቤቶች መሻሻል መሠረታዊ ሲሆን ኢንሰፔክሽን አንዱ የጥራት ማረጋገጫ ዓይነት ነው። በትምህርት ቤቶች የሚካሄደው ኢንሰፔክሽን የመማር ማስተማር መስተጋብሩ ጥራቱን በጠበቀና የተማሪዎችን ውጤትና ስነ-ምግባር ማሻሻል ላይ ያነጣጠረ እንዲሁም በተጨማሪ መረጃ ላይ የተመሰረተ እና ያልተዛባ ምዘና የሚሰጥበት ተግባር ነው ።

በመሆኑም ሁሉም ትምህርት ቤቶች ሊያሟሉት የሚገባ ዝቅተኛ /ተፈላጊ/ የብቃት ደረጃዎችን በመወሰን ትምህርት ቤቶችን በመልካም አፈጻጸማቸው ለማበረታታት ወይም ላሳዩት ደካማ አፈጻጸም ት/ቤቱና በየደረጃው የሚመለከታቸው አካላት ተጠያቂ የሚሆኑበትን ስርዓት ለመፍጠር የትምህርት ቤት ኢንሰፔክሽን አስፈላጊ ነው።

9 የአፈጻጸም መመሪያው ጥቅሞች፡-

- 9.1 ትምህርት ቤቶች የሚጠበቅባቸውን የአፈጻጸም ደረጃ በግልጽ ለማሳየት፤
- 9.2 ትምህርት ቤቶች ችግሮችን በመለየት ለመሻሻል የሚያስፈልጋቸውን ጉዳዮች ለመጠቀም፤
- 9.3 ትምህርት ቤቶች ለመሻሻል ቅድሚያ የሚሰጧቸውን ጉዳዮች መለየት እንዲችሉ ለመርዳት፤
- 9.4 የኢንሰፔክተሮችን ልምድና ሙያ በመጠቀም በኢንሰፔክተሮች፣ በትምህርት ቤት መምህራን፣ ርዕሳነ መምህራን እና ሱፐርቫይዘሮች መካከል የሚደረጉ ገንቢ ውይይቶችን ለማሳለፍ፤
- 9.5 ትምህርት ቤቶች አፈጻጸማቸውን መገምገም እንዲችሉ ክህሎታቸውን ለማዳበር፤
- 9.6 በት/ቤቶች መካከል ጤናማ የውድድር መንፈስ ለመፍጠር፤
- 9.7 በየደረጃው ያሉ አመራር ለት/ቤቶች የሚሰጡትን ድጋፍ ለማመላከት ነው።

ክፍል ሁለት

10 የኢንሰፔክሽን ሂደት

የኢንሰፔክሽን የትኩረት መስኮች የትምህርት ቤት አካባቢን፣ የትምህርት ቤቱ አመራርና አስተዳደርን ፣ መማር-ማስተማርን ፣ ከወላጆችና ከህብረተሰቡ ጋር ያለ ግንኙነትን እና የተማሪዎች ውጤትን መሠረት ያደረገ ሲሆን ከግብዓት ፣ ከሂደት እና ከውጤት ጋር የተሳሰሩ ናቸው። የኢንሰፔክሽን ሥራ ለማከናወን የሚከተሉትን ሂደቶች በትኩረት መከተልና መተግበር ይገባል።

10.1 ቅድመ ኢንሰፔክሽን

10.1.1 ለኢንሰፔክሽን ሥራ የትምህርት ቤቶች አመራረጥ፡-

በሀገር አቀፍ የኢንሰፔክሽን ማዕቀፍ ላይ በግልፅ እንደተቀመጠው የሁሉም ትምህርት ቤቶች ኢንሰፔክሽን ቢያንስ በሦስት አመት አንድ ጊዜ ይካሄዳል። በየዓመቱ ለሚካሄደው የኢንሰፔክሽን ስራ የሚመረጡ ትምህርት ቤቶች በክልል/ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮዎች/የዞን/ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያዎችና የወረዳ ትምህርት ጽ/ቤቶች በሚያደርጉት ምክክር ይሆናል። አመራረጡ የትምህርት ቤቶችን ብዛት፣ ጂኦግራፊያዊ አቀማመጥና / ገጠር፣ ከተማ/ የትምህርት ቤቶችን የአፈፃፀም ደረጃ ያገናዘበ መሆን ይጠበቅበታል። የየክልሉ/ከተማ መስተዳድር ትምህርት ቢሮ የተመረጡ ትምህርት ቤቶችን አጠቃላይ መረጃ ለትምህርት ሚኒስቴር ማሳወቅ ይጠበቅበታል።

10.1.2 የኢንሰፔክሽን ቡድን አመሰራረት፡-

የክልል ትምህርት ቢሮ የዞን/የክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያ/ጽ/ቤት እና ወረዳ ትምህርት ጽ/ቤት የኢንሰፔክሽን ዘርፍ አንድን ትምህርት ቤት ለመገምገም ቢያንስ ሁለት አባላት ያሉት የኢንሰፔክሽን ቡድን ማዋቀር ይጠበቅበታል። የኢንሰፔክሽን ቡድኑ በአንድ የትምህርት ተቋም ለሶስት ወይም ለአራት ቀናት ስራዎችን ሲያከናውን ይቆያል። ከቡድኑ አባላት መካከል አንዱ/አንዷ በአስተባባሪነት ይሰየማል/ትሰየማለች።

10.1.3 ከትምህርት ቤቶች ጋር የሚደረግ ግንኙነት፡-

የኢንሰፔክሽን ስራ የሚከናወንበት ት/ቤት ከሁለት ሳምንት በፊት እንዲያውቁት ይደረጋል። ለኢንሰፔክሽን ስራም እንደ ግብዓትነት ሊያገለግሉ የሚችሉ አሰራላጊ የሆኑ ዋና

ዋና መረጃዎችን ት/ቤቱ በሚቀርብለት ጥያቄ መሠረት አስቀድሞ ማቅረብ አለበት። ት/ቤቱ ያቀረበውን መረጃዎች ኢንሰፔክተሮች በአግባቡ ተንትነው በኢንሰፔክሽን ወቅት ስራ ላይ ማዋል ይኖርባቸዋል።

10.1.4 የት/ቤት ደረጃ ምደባ ስለማካሄድ፡-

እያንዳንዱ ት/ቤት በሀገር አቀፍ የት/ቤቶች ደረጃ ምደባ ማዕቀፍ መሠረት በትምህርት ዓመቱ መጨረሻ ወይም መጀመሪያ ግለ-ግምገማ በማካሄድ ለትምህርት ቤቱ ደረጃ መስጠት ይጠበቅበታል። ኢንሰፔክተሮች በኢንሰፔክሽን ጊዜ የትምህርት ቤቶቹን ግለ-ግምገማውንና ደረጃ ምደባውን ትክክለኛነት ያረጋግጣሉ።

10.2 በኢንሰፔክሽን ወቅት

10.2.1 የኢንሰፔክሽን ሥራ አጀማመር፡-

የኢንሰፔክሽን ባለሙያዎች ትምህርት ቤት እንደደረሱ ከትምህርት ቤቱ ር/መምህር/ት እና ሌሎች የትምህርት ቤቱ አመራሮች ጋር በመገናኘት ስለሚያከናውኑት የኢንሰፔክሽን ሥራ ዓላማና አጠቃላይ ሁኔታ ገለጻ ያደርጋሉ። የትምህርት ቤቱ አመራር የት/ቤቱን ነባራዊ ሁኔታ በተመለከተ አጭር ገለጻ ያቀርባሉ። ኢንሰፔክተሮቹ በኢንሰፔክሽን ወቅት በየጊዜው ከትምህርት ቤቱ ርዕሰ መምህር/ት ጋር በመገናኘት ከሰራው ጋር ተያይዞ የሚነሱ ጥያቄዎች እና ችግሮችን በአፋጣኝ ለመፍታት ጥረት ያደርጋሉ።

10.2.2 መረጃ አሰባሰብ፡-

ኢንሰፔክተሮች ስለ እያንዳንዱ ስታንዳርድ አፈፃፀም ትክክለኛ ውሳኔ ላይ ለመድረስ እንዲያስችላቸው ሙሉ ጊዜያቸውን ትምህርት ቤቱ ውስጥ የተለያዩ መረጃዎችን/ማስረጃዎችን በመሰብሰብ ያሳልፋሉ። የሚሰበሰቡት መረጃዎች/ማስረጃዎች በኢንሰፔክሽን ማዕቀፍ ውስጥ የተቀመጡትን ስታንዳርዶች መሠረት በማድረግ መሆን ይኖርበታል።

10.2.3 የክፍል ውስጥ ምልክታ

10.2.3.1 ለኢንሰፔክሽን ስራ የተሰማራው ቡድን ከመማር ማስተማር ተግባር ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ያላቸውን ተግባራት በትኩረት ማከናወን ይጠበቅበታል። በአንድ ጊዜ በሁሉም ክፍሎች በመገኘት ምልክታ ለማድረግ እጅግ አስቸጋሪ በመሆኑ በናሙናነት በተመረጡ ክፍሎችና የተወሰኑ መምህራንን የመማር ማስተማር ሂደት በመመልከት እንዲሁም በየትምህርት አይነቱ ስልት በመቀየስ ይከናወናል።ቡድኑ ለሚያከናውናቸው እንቅስቃሴዎችና ምልክታዎች በቅድሚያ ፕሮግራም ማስያዝ አስፈላጊ ነው።

10.2.3.2 የክፍል ምልክታው በአንድ ሙሉ የትምህርት ክፍለ ጊዜ /Period/ ይከናወናል። በመማር ማስተማር ሂደት ወቅት የሚከናወን ምልክታ ጥንቃቄ የሚጠይቅ ሲሆን ኢንሰፔክተሩ/ሯ በክፍል ውስጥ የሚያከናውነው/የምታከናውነው ተግባር ሁሉ ሥርዓትና አክብሮት ያልተለየውና የመማር ማስተማር ሂደቱን የማያውክ መሆን አለበት።

10.2.4 የኢንሰፔክሽን ትግበራን በተመለከተ ክትትል

ስለማድረግ፡-

ሀ. የመጀመሪያ ኢንሰፔክሽን አገልግሎት አሰጣጥ፡-

እያንዳንዱ ት/ቤት ቢያንስ በሶስት አመት አንድ ጊዜ በኢንሰፔክሽን ቡድን መታየት ይኖርበታል።

ለ. የድጋሚ ኢንሰፔክሽን አገልግሎት ሰለማግኘት፡-

አንድ ትምህርት ቤት ደረጃውን ካላሟላ ከአንድ አመት በኋላ እንደገና በኢንሰፔክሽን ይታያል።

10.3 ድህረ ኢንሰፔክሽን

10.3.1 የተጠቃለለ የትምህርት ቤቶች የአፈፃፀም ምዘና ደረጃ አሰጣጥ፡-

ኢንሰፔክተሮች ለየስታንዳርዱ የተቀመጡ አመልካቾችን በመጠቀምና የተሰበሰቡ መረጃዎችን በማጠናቀር የትምህርት ቤቱን የአፈፃፀም ደረጃ የሚያሳይ ትክክለኛ ውሳኔ/ብይን መስጠት ይጠበቅባቸዋል። ለእያንዳንዱ ስታንዳርድ የሰጡትን ውሳኔ መሠረት በማድረግ የትምህርት ቤቱን አጠቃላይ ነገራዊ ሁኔታ በአራት የደረጃ መለኪያዎች ይመዘናሉ።መመዘኛዎችም፡-

- ሀ. ከ50% በታች ከሆነ ትምህርት ቤቱ ደረጃ 1 ላይ ይመደባል፤
- ለ. ከ50% - 69.99% ከሆነ ትምህርት ቤቱ ደረጃ 2 ላይ ይመደባል፤
- ሐ. ከ70% - 89.99% ከሆነ ትምህርት ቤቱ ደረጃ 3 ላይ ይመደባል፤
- መ. ከ90% - 100% ከሆነ ትምህርት ቤቱ ደረጃ 4 ላይ ይመደባል፤

በዚህም መሰረት ኢንሰፔክተሮች ሁሉንም ስታንዳርዶች በተቀመጡ አግባቦች መሰረት በመፈተሽ ሙያዊ ውሳኔ መስጠት ይጠበቅባቸዋል።

10.3.2 የኢንሰፔክሽን ማጠቃለያ ሪፖርት አቀራረብ፡-

10.3.2.1 የቃል ግብረ-መልስ

የኢንሰፔክሽን ስራ እንደተጠናቀቀ የትምህርት ቤቱ ርዕሰ መምህር፣ ሱፐርቫይዘርና ሌሎች የሚመለከታቸው አመራር እንዲሰባሰቡ በማድረግ የኢንሰፔክሽን ቡድኑ ያስቀመጣቸውን ውሳኔዎች /Judgements/፤ ለትምህርት ቤቱ መሻሻል ጠቃሚ አስተያየቶች በቃል ያቀርባል። በተጨማሪም በትምህርት ቤቱ ተዘጋጅቶ በሚቀመጥ አስተያየት መስጫ ካርድ ወይም መዝገብ ላይ ዋና ዋና አስተያየቶችን ማስፈር ይገባል።

10.3.2.2 የጽሁፍ ሪፖርት አቀራረብ፡-

ሀ/ ንሰፔክሽን ተግባር ከተጠናቀቀ ሁለት ሳምንት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ የጽሁፍ ሪፖርት በአግባቡ ተዘጋጅቶ የኢንሰፔክሽን አገልግሎት ለተሰጠበት ትምህርት ቤት እና በየደረጃው ኢንሰፔክተሮቹ ተጠሪ ለሆኑባቸው ለወረዳው ትምህርት ጽህፈት ቤት፤ ለዞን፤ ለክልሉ ት/ቢሮ ኢንሰፔክሽን ዘርፍና ለትምህርት ሚኒስቴር አጠቃላይ ትምህርት ኢንሰፔክሽን ዳይሬክቶሬት መቅረብ አለበት።

ለ/ ኢንሰፔክሽን ሪፖርት አቀራረብ የተመጠነ፣ ግልጽና በመረጃ ላይ ተመስርቶ በጥንቃቄ የተዘጋጀ መሆን ይኖርበታል።

ሐ/ ኢንሰፔክሽን ቡድን አባላት በሪፖርት ዝግጅት፣ጥራትና ተገቢነት ላይ የጋራ ሃላፊነት እና ተጠያቂነት አለባቸው።

መ/ ኢንሰፔክሽን ሪፖርት እንደ አስፈላጊነቱ በድረ-ገጽ /Web site/ አማካኝነት እንዲሰራጭ ይደረጋል።

ክፍል ሶስት

አደረጃጀት

11 በአጠቃላይ ትምህርት ኢንስፎክሽን ዘርፍ የፈጻሚ/አስፈጻሚ አካላት ኃላፊነትና ተግባር

11.1 በትምህርት ሚኒስቴር የአጠቃላይ ትምህርት ኢንስፎክሽን ዳይሬክቶሬት፡-

11.1.1 ሀገራዊና ስትራቴጂያዊ ጉዳዮች ላይ ትኩረት በማድረግ ሀገራዊ የኢንስፎክሽን ማዕቀፍ ፣ መመሪያዎችን የማዘጋጀትና የማሻሻል ሥራዎችን ያከናውናል።

11.1.2 ከክልል/ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮዎች ኢንስፎክሽን ዘርፍ ጋር በመቀናጀት ወይም በተናጠል እንደ አስፈላጊነቱ የኢንስፎክሽን ሥራ ያከናውናል።

11.1.3 ስልጠናዎችን ያዘጋጃል፣ ይሰጣል፤ እንደ አስፈላጊነቱም በየክልሉ ለሚገኙ የኢንስፎክሽን ባለሙያዎች አቅጣጫ አመልካች የሆነ ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል።

11.1.4 በክልል/ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮዎች ኢንስፎክሽን ዘርፍ ስለሚከናወኑ አመታዊ የኢንስፎክሽን ስራዎች የጋራ ዕቅድ በማዘጋጀት ስምምነት ላይ ይደርሳል።

11.1.5 ከየክልሉ/ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮዎች ኢንስፎክሽን ዘርፍ የሚከናወኑ የኢንስፎክሽን ሥራዎች በሀገር አቀፉ ማዕቀፍ (Framework) መሠረት እየተከናወነ ስለመሆኑና ወቅታዊ ሪፖርቶች ተዘጋጅተው እንዲላኩ ክትትልና ግምገማ ያደርጋል።

11.1.6 ከየክልሉ የሚላኩ ሪፖርቶችንና ዳይሬክቶሬቱ በመስክ በመገኘት ያጠናቀራቸውን መረጃዎች በማሰባሰብ አመታዊ ሪፖርት ያዘጋጃል፣ ለሚመለከተው አካል ያሰራጫል።

11.1.7 ከሁሉም ክልሎች/ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮዎች ኢንስፎክሽን ዘርፍ በየሩብ ዓመቱ ተዘጋጅተው የሚላኩ ሪፖርቶችን በማጠናቀርና በመተንተን የኢንስፎክሽን ተግባር ያስገኘውን ጥቅም ለሚመለከተው አካል ያቀርባል።

11.1.8 መልካም ተሞክሮዎች በመቀመርና በመለየት እንዲስፋፋ ያደርጋል።

- 11.1.9 የኢንሰፔክሽን መረጃ ይሰብስባል፣ ያደራጃል፣ ይተነትናል፣ ጥቅም ላይ ያውላል፤ ወቅታዊነቱን ይጠብቃል።
- 11.1.10 በኢንሰፔክሽንና በሌሎች የተለያዩ መንገዶች የትምህርት ጥራትን ለማረጋገጥ በተከናወኑ ተግባራት ላይ ከአለም አቀፍ ተሞክሮዎች ጋር በማመዛዘን ጥናትና ምርምር ያከናውናል።

11.2 የክልል/ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ ኢንሰፔክሽን ዘርፍ፡-

- 11.2.1. በሀገር አቀፉ የኢንሰፔክሽን ማዕቀፍና መመሪያ መሠረት የኢንሰፔክሽን ተግባር ያከናውናል።
- 11.2.2. የትምህርት ቤቶች ኢንሰፔክሽን ተግባር በአመታዊ የዕቅድ መርሃግብር መሠረት መከናወኑን ያረጋግጣል።
- 11.2.3. የኢንሰፔክሽን ሥራዎችን የተመለከተ የየሩብ ዓመት ሪፖርት ለትምህርት ሚኒስቴር ኢንሰፔክሽን ዳይሬክቶሬት በወቅቱ ይልካል።
- 11.2.4. በክልል/ከተማ አስተዳደር ለሚገኙ የዞን/ ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያና የወረዳ ት/ቤቶች ፅ/ቤት የኢንሰፔክሽን ባለሙያዎች ስልጠና ያዘጋጃል፣ ይሰጣል፣ ሙያዊ ድጋፍ ያደርጋል።
- 11.2.5. በዞን/ ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያና በወረዳ ትምህርት ፅ/ቤት ደረጃ የሚከናወኑ የኢንሰፔክሽን ተግባራት በሀገር አቀፉ የኢንሰፔክሽን ማዕቀፍና መመሪያ መሠረት ተግባራዊ መደረጋቸውን ይከታተላል፤
- 11.2.6. ከዞን/ ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያና ከወረዳ ትምህርት ፅ/ቤት በየወሩ እየተዘጋጁ የሚቀርቡ የኢንሰፔክሽን ሪፖርቶች ተገቢነትና የጥራት ደረጃቸውን የጠበቁ ስለመሆናቸው ያረጋግጣል፤
- 11.2.7. ከሁሉም ዞን/ክፍለ ከተማ ኢንሰፔክሽን ዘርፍ የሚላኩ ሪፖርቶችን በማጠናቀርና በመተንተን የኢንሰፔክሽን ተግባር ያስገኘውን ጥቅም ለሚመለከተው አካል ያቀርባል።
- 11.2.8. መልካም ተሞክሮዎች በመቀመርና በመለየት እንዲስፋፋ ያደርጋል።
- 11.2.9. የኢንሰፔክሽን መረጃ ይሰብስባል፣ ያደራጃል፣ ይተነትናል፣ ጥቅም ላይ ያውላል፤ ወቅታዊነቱን ይጠብቃል።

11.2.10. በትምህርት ጥራት ማረጋገጥ ተግባር ዙሪያ ጥናትና ምርምር ያከናውናል።

11.3 የዞን/ክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያ ኢንስፔክሽን ዘርፍ፡-

- 11.3.1 በዞን/ክፍለ ከተማው ውስጥ በሚገኙ የትምህርት ተቋማት የኢንስፔክሽን ሥራ የማከናወን ሃላፊነት አለበት።
- 11.3.2 በተመሳሳይ ሁኔታ ከክልሉ በተላከው ሀገር አቀፍ የኢንስፔክሽን ማዕቀፍና መመሪያ መሠረት በወረዳ ደረጃ የትምህርት ኢንስፔክሽን ሥራ ስለመከናወኑ ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል።
- 11.3.3 ከክልሉ ጋር በተደረገ ስምምነት በተዘጋጀው አመታዊ የኢንስፔክሽን ፕሮግራም መሰረት ኢንስፔክሽን መካሄዱን ያረጋግጣል።
- 11.3.4 ወቅታዊ የኢንስፔክሽን ሪፖርቶችን በየወሩ በቋሚነት ለክልል ትምህርት ቢሮ ኢንስፔክሽን ዘርፍ ይልካል።
- 11.3.5 በወረዳዎች የሚከናወኑ የኢንስፔክሽን ስራዎች ጥራታቸውን ጠብቀው እንዲከናወኑ ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤
- 11.3.6 በኢንስፔክተሮች አማካኝነት የሚሰጡ የማሻሻያ ሃሳቦች ሥራ ላይ እንዲውሉ በወረዳዎች በኩል ክትትል የሚደረግ ስለመሆኑ ይከታተላል፤ ድጋፍ ያደርጋል።
- 11.3.7 ከሁሉም ወረዳዎች ኢንስፔክሽን ዘርፍ በየወሩ ተዘጋጅተው የሚላኩ ሪፖርቶችን በማጠናቀርና በመተንተን የኢንስፔክሽን ተግባር ያስገኘውን ጥቅም ለሚመለከተው አካል ያቀርባል።
- 11.3.8 መልካም ተሞክሮዎች በመቀመርና በመለየት እንዲስፋፋ ያደርጋል።
- 11.3.9 የኢንስፔክሽን መረጃ ይሰብስባል፣ ያደራጃል፣ ይተነትናል፣ ጥቅም ላይ ያውላል፤ ወቅታዊነቱን ይጠብቃል።
- 11.3.10 በትምህርት ጥራት ማረጋገጥ ተግባር ዙሪያ ጥናትና ምርምር ያከናውናል።

11.4 የወረዳ ትምህርት ጽ/ቤት ኢንሰፔክሽን ዘርፍ፡-

- 11.4.1 ወረዳው ለሁሉም አማራጭ መሰረታዊ ትምህርት ማዕከላት ፣አፀደ ህፃና የመጀመሪያ ደረጃ እንዲሁም እንደ ክልሉ ተጨባጭ ሁኔታ ለ2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የኢንሰፔክሽን አገልግሎት የመስጠት ሃላፊነት አለበት።
- 11.4.2 ከክልሉ ተጨባጭ ሁኔታ በመነሳት በዞን/ክፍለ ከተማ ደረጃ በሚደረግ አመታዊ የኢንሰፔክሽን ተግባር ዕቅድ መሠረት ሃላፊነቱን ይወጣል።
- 11.4.3 በሀገር አቀፉ የኢንሰፔክሽን ማዕቀፍና መመሪያ መሠረት በትምህርት ተቋማት ኢንሰፔክሽን በማከናወን ወርሃዊ ሪፖርት ለዞን/ክፍለ ከተማ የኢንሰፔክሽን ዘርፍ ይልካል፤ ለሚመለከተው አካል ያሳውቃል።
- 11.4.4 የኢንሰፔክሽን ባለሙያዎች ለትምህርት ቤቱ መሻሻል የሚሰጧቸው አስተያየቶችን ተግባራዊ ለማድረግ የጉድኝት ማዕከሉ ሱፐርቫይዘሮችና የትምህርት ቤቶች አመራሮች በአግባቡ መፈፀማቸውን ክትትል ያደርጋል ፣ ይቆጣጠራል ።
- 11.4.5 መልካም ተሞክሮዎች በመቀመርና በመለየት እንዲስፋፋ ያደርጋል።
- 11.4.6 የኢንሰፔክሽን መረጃ ይሰብስባል፣ ያደራጃል፣ ይተነትናል፣ ጥቅም ላይ ያውላል፤ ወቅታዊነቱን ይጠብቃል።
- 11.4.7 በትምህርት ጥራት ማረጋገጥ ተግባር ዙሪያ ጥናትና ምርምር ያከናውናል።

11.5 ትምህርት ቤቶች፡-

- 11.5.1 የራሳቸውን ግለ-ግምገማና የት/ቤታቸውን ደረጃ ምደባ በትምህርት ዓመቱ መጨረሻ ወይም መጀመሪያ ያከናውናሉ።
- 11.5.2 በየደረጃው የትምህርት ቤቱን የትምህርት ጥራት ለማሻሻልና ለማረጋገጥ ወደ ተቋሙ ከሚመጡ ባለሙያዎች ጋር ይተባበራሉ፤ አስፈላጊውን መረጃ የመስጠትና ምቹ ሁኔታ የመፍጠር ሃላፊነት አለባቸው።
- 11.5.3 በኢንሰፔክሽን ባለሙያዎች ለትምህርት ቤቱ መሻሻል ሲባል የተሰጡትን አስተያየቶች በሥራ ላይ ያውላሉ፣
- 11.5.4 የተማሪዎች መማርና ውጤት ጥራቱን ጠብቆ እንዲሰጥ ያደርጋሉ።

11.5.5 በትምህርት ጥራት ማረጋገጥ ዙሪያ የተግባር ጥናትና ምርምር ያከናውናል።

12 የኢንሰፔክተሮች ሙያዊ ፕሮፋይል

12.1 የትምህርት ኢንሰፔክተሮች በፌዴራል፣ በክልል ፣ ከተማ አስተዳደር፣ በዞን፣ በክፍለ ከተማ እና በወረዳ በተቋቋሙ የአጠቃላይ ትምህርት ኢንሰፔክሽን ዘርፎች ተመድበው የሚሠሩ ናቸው። ባለሙያዎቹ ከሚያከናውኗቸው ተግባራት መካከል ትምህርት ቤቶች ያሉባቸውን ጠንካራና ደካማ ጎኖች በመለየት አስፈላጊውን ግብረ-መልስ በመስጠት የትምህርት ጥራትንና የተማሪዎችን ውጤት ማሻሻል በዋናነት የሚጠቀስ ነው። በመሆኑም ይህንን ከፍተኛ ሃላፊነት በሚጠይቅ ስራ ላይ የሚመደቡት የትምህርት ኢንሰፔክተሮች ምልመላና ስምሪት በጥንቃቄ መከናወን የሚገባው ተግባር ነው። ስለሆነም በየደረጃው ባሉ የትምህርት አስተዳደር እርከኖች የሚመደቡት የትምህርት ኢንሰፔክተሮች ምርጫ በሚከተሉት መስፈርቶች መከናወን ይኖርበታል።

- ሀ/ በማንኛውም የትምህርት መስክ ቢያንስ የመጀመሪያ ዲግሪ ያለው/ያላት፣
- ለ/ በመምህርነት ወይም በርዕሰ መምህርነት፣ በትምህርት ሱፐርቫይዘርነት ወይም በትምህርት አመራር ቢያንስ አምስት ዓመት የሥራ ልምድ ያለው/ያላት፣
- ሐ/ በመምህርነት ወይም በርዕሰ መምህርነት፣ በሱፐርቫይዘርነት ወይም በትምህርት አመራር የላቀ የሥራ አፈፃፀም ያለው/ያላት፣
- መ/ መልካም ሥነ-ምግባር ያለው/ያላት፣
- ሠ/ ቢቻል በትምህርት ኢንሰፔክሽን የስልጠና ኮርሶች ላይ የተሳተፈ/የተሳተፈች ቢሆን/በትሆን ይመረጣል።

ከላይ ከተጠቀሱት በተጨማሪ የትምህርት ኢንሰፔክተሮች በሙያቸው የላቀ እውቀትና ክህሎት እንዳላቸው በምልመላው ወቅት መረጋገጥ ይኖርበታል። ከነዚህም መካከል የሚከተሉት በዋናነት ይጠቀሳሉ።

- ረ/ የትምህርትና ስልጠና ፖሊሲ፣ ልዩ ልዩ የትምህርት ስትራቴጂዎችና መመሪያዎች ላይ በቂ ግንዛቤ ያላቸው፣
- ሰ/ በትምህርት ቤት መሻሻል መርህ-ግብር ላይ ከፍተኛ እውቀትና ግንዛቤ ያላቸው፣

ሸ/ በሃገሪቱ በስራ ላይ ባሉ የሥርዓተ ትምህርት ቁልፍ መሣሪያዎች (የአጠቃላይ ትምህርት ስርዓተ ትምህርት ማዕቀፍ፣ መርሃ ትምህርት፣ ዝቅተኛ ተፈላጊ የችሎታ መለኪያ (MLC)፣ የይዘት ፍሰት/content flowchart/፣ ወዘተ) ላይ የላቀ እውቀት ሊኖራቸው ይገባል፤

ቀ/ በአሁኑ ወቅት ስላለው ሀገራዊና አለም አቀፋዊ የትምህርት ትኩረት አቅጣጫዎች በቂ እውቀት ያላቸው፤

በ/ ፕሮጀክቶችን የመምራት ልምድ ያላቸው ፤

ተ/ ልዩ ልዩ መረጃዎችን ማሰባሰብ፣ ማደራጀት፣ መተንተን፣ ማጠናቀርና ማሠራጨት የሚችሉ ፤

ቸ/ አጠቃላይ ሪፖርት የማዘጋጀት ችሎታና ብቃት ሊኖራቸው ይገባል፤

ነ/ መሠረታዊ የኮምፒውተር እውቀት ያላቸው፤

ከላይ የተጠቀሱት የመመልመያ መስፈርቶች እንደየክልሉ ተጨባጭ ሁኔታና በተጠና የሲቪል ሰርቪስ መመሪያና ደንብ መሠረት የሚፈጸም ይሆናል።

13 የኢንሰፔክተሮች ሙያዊ ስነ-ምግባር

ማንኛውም ኢንሰፔክተር፡-

13.1. በትምህርት ተቋማት ውስጥ ለሚያከናውናቸው/ለምታከናውናቸው ተግባራት ሙያዊ አቀራረብ እንዲኖረው/እንዲኖራት ይጠበቃል። ኢንሰፔክተሩ/ሯ ከትምህርት ቤቱ ማህበረሰብ ጋር የሚያደርጋቸው/ የምታደርጋቸው ውይይቶችና ግንኙነቶች በመከባበር ላይ የተመሰረቱ ሊሆን ይገባል፤

13.2. አንድ ኢንሰፔክተር በተቻለ መጠን የትምህርት ቤቱን መማር ማስተማር ሳያስተንጉል/ሳታስተንጉል ስራውን ለማከናወን ጥረት ማድረግ ይጠበቅበታል/ባታል፤

13.3. በሀገር አቀፍ የኢንሰፔክሽን ማዕቀፍና መመሪያ መሠረት ሥራውን ያከናውናል/ ታከናውናለች፤

- 13.4. በኢንሰፔክተሩ/ሯ የሚወሰኑ ውሳኔዎች በተጨማሪም መረጃ ፣ ሚዛናዊነትና ፍትሃዊነትን በጠበቀ መልኩና ግልፅነት በተሞላበት ሁኔታ መከናወን ይኖርባቸዋል፤
- 13.5. ከትምህርት ቤቱ ጋር የሚደረግ ውይይት ት/ቤቱን የሚገነባ፣ ውጤትን ሊያመጣ የሚችል እንጂ ስህተት ፈላጊ መሆን የለበትም። በአጠቃላይ የትምህርት ቤቱን የወደፊት መሻሻል የሚያሳይ መሆን ይኖርበታል፤
- 13.6. የተማሪዎችን ውጤታማነት ለማሻሻል አስተያየቶች የሚኖራቸው አተዋጽኦ እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውንም በስራ አጋጣሚ የተሰበሰበ መረጃ ሚስጥራዊነት የመጠበቅ ሃላፊነትና ግዴታ አለበት።
- 13.7. ኢንሰፔክተሮች ገለልተኛና ውጫዊ አካል በመሆን በተጨማሪም መረጃዎች ላይ ተመስርተው አስፈላጊ መረጃዎችን በማሰባሰብ የውሳኔ ሀሳቦችን ያቀርባሉ።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ሁኔታዎች

14 የቅሬታ አቀራረብና የውሳኔ አሰጣጥ፡-

- 14.1 በኢንሰፔክሽን ሥራ ወቅት አንድ ትምህርት ቤት በአግባቡ አልታየሁም ብሎ ቅሬታ ካደረገበት በጽሁፍ ውሳኔ በተሰጠው በ5/አምስት/ ቀናት ውስጥ በቅርብ ለሚመለከተው የወረዳ/ የዞን/ የክልል/ የከተማ ትምህርት ጽ/ቤት/ቢሮ ኢንሰፔክሽን ዘርፍ ቅሬታውን ማቅረብ ይችላል።
- 14.2 ቅሬታውን የተቀበለው የኢንሰፔክሽን ዘርፍ ከ15/ አስራ አምስት/ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ተገቢውን መልስ ለአቤቱታ አቅራቢው ተቋም ማሳወቅ አለበት።
- 14.3 ቅሬታ የቀረበበት የኢንሰፔክሽን ዘርፍ የሰጠው መልስ ካላረካው ወዲያውኑ ለአቀረበበት ዘርፍ የበላይ ኃላፊ ቅሬታውን ማቅረብ ይችላል።
- 14.4 የመ/ቤቱ የበላይ ኃላፊ ቅሬታው በቀረበ 5 /በአምስት/ ቀናት ውስጥ መልስ መስጠት አለበት።
- 14.5 ቅሬታ አቅራቢው አሁንም በተሰጠው ውሳኔ ካልረካ ለሚቀጥለው የትምህርት ዘርፍ የበላይ አካል በማቅረብ እንዲታይና ውሳኔ እንዲሰጠው በማድረግ የመጨረሻው ውሳኔ ይሆናል።

15 በመመሪያው ያልተሸፈኑ ጉዳዮች

በዚህ መመሪያ ውስጥ ያልተሸፈኑ ጉዳዮች ሲያጋጥሙ የክልል/ከተማ/ዞን/ወረዳ ትምህርት ኢንሰፔክሽን ዘርፍ በኩል እየቀረቡ እንደ አስፈላጊነቱ ውሳኔ የሚሰጣቸው ይሆናል።

16 መመሪያውን ስለማሻሻል

ይህ መመሪያ ተግባር ላይ ውሎ በሚቀርቡ የማሻሻያ ሃሳቦችና የዳሰሳ ጥናቶች መሠረት በትምህርት ሚኒስቴር ሊሻሻል ይችላል።

17 የተፈጻሚነት ጊዜ

ይህ መመሪያ ከ-- ቀን 2006 ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።